

Don Boscoparochie Kessel-Lo
Zondag 18 september 2022
Voorganger: Chris
Lector: Hermien

Welkom-Kruisteken

Vrede voor jou, hierin gekomen om samen te bidden, te zingen voor vrede.
Bidden we samen:

Met vrede gegroet
en gezegend met licht!
Voor wie zoeken in de stilte
naar een vuur voor hart en handen.

Met vrede gegroet
en gezegend met licht!
Voor wie roepen om vrede
van gerechtigheid dromen.

Met vrede gegroet
en gezegend met licht!
Voor wie wachten in vertrouwen
dat de liefde zal blijven.

Met vrede gegroet
en gezegend met licht!
In naam van wie wij noemen
Vader, Moeder, Zoon en Geest.

Inleiding:

Elke 25ste zondag door het jaar zetten de katholieke kerken van de Lage Landen hun viering in het teken van vrede. We lopen dus een week voorop.

2022 zal door de inval van Rusland in Oekraïne de geschiedenisboeken ingaan als een keerpunt in de Europese geschiedenis.

Het is ook het moment dat veel mensen wakker werden geschud en een ongekende solidariteit en betrokkenheid op gang kwam. Overal in Vlaanderen en elders in Europa werden Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Ze kregen onderdak, medische en -waar mogelijk- psychische hulp, en te eten.

Maar we mogen niet vergeten dat er nog andere conflictgebieden zijn in de wereld, dat op vele plaatsen jongeren, vrouwen lijden onder geweld, dat vredes- en mensenrechtenactivisten dag in dag uit vrezen voor hun leven.

We vragen aandacht voor de noodkreet van velen om een rechtvaardige vrede en voor mensen die overal ter wereld bijdragen aan vrede en verzoening.

Misschien moeten we onze aandacht ook vestigen op onze eigen micro wereld en nagaan hoe wij kunnen bijdragen tot vrede en verzoening.

Intredelielied: Vrede voor jou

Openingsgebed

Als Uw licht liefde heet
straal dan in de duisternis van de wereld
die haat kent.

Als Uw licht vrede heet
straal dan in de duisternis van de wereld
die oorlog kent.

Als Uw licht gerechtigheid heet
straal dan in de duisternis van de wereld
die onrecht kent.

Als Uw licht genade heet
straal dan in de duisternis van de wereld
die zonde kent.

O God, wees licht in deze wereld.

In: Zeggen en zwijgen. Oecumenisch gebedenboek voor alledag. Uitg. Meinema (2005), pagina 174 Auteur: Erik Renkem

Lezing uit het boek Rechters 11,29-39

Toen kwam de geest van God over Jefta.
Hij trok door Gilead en Manasse, door Mispa in Gilead,
en vandaar naar de Ammonieten.

Toen deed Jefta aan God deze gelofte:

`Als Je de Ammonieten aan me overlevert en
ik behouden van de Ammonieten terugkeer,
zal de eerste die uit de deur van mijn huis naar mij toekomt aan God behoren:
Ik zal hem als brandoffer opdragen.'

Toen trok Jefta ten strijde tegen de Ammonieten.

En God leverde hen aan hem over.
Hij sloeg op hen in van Aroer tot aan de weg van Minnit
- twintig steden - en tot Abel-keramim;
hij bracht hun een zeer zware nederlaag toe.
Zo werden de Ammonieten door de Israëlieten vernederd.
Toen Jefta naar zijn huis in Mispa terugkeerde,
kwam zijn dochter de deur uit
om hem met tamboerijnen en reidansen tegemoet te gaan.
Zij was zijn enig kind. Buiten haar had hij geen zonen of dochters.
Zodra hij haar zag, scheurde hij zijn kleren en riep uit:
`Ach mijn dochter, wat is dat erg:
je maakt me diep ongelukkig!
Ik heb mijn woord aan God gegeven, ik kan niet meer terug.'
Ze zei: `Vader, als je aan God je woord hebt gegeven,
Moet je met me doen wat je beloofd hebt,
want God heeft je wraak laten nemen op de Ammonieten, je vijanden.
' Ik vraag je alleen nog deze gunst:
laat me twee maanden met mijn vriendinnen de bergen ingaan
om daar te rouwen omdat ik als maagd moet sterven.'
Hij antwoordde:
`Doe dat,' en hij liet haar voor twee maanden gaan.
En zij ging met haar vriendinnen de bergen in en rouwde daar,
omdat zij als maagd moest sterven.
Toen zij na twee maanden weer bij haar vader kwam,
voltrok hij de gelofte die hij gedaan had.
Copyright: C. Leterme

Muziek: `Dona la pace, Signore'

Tekst: Taizé, muziek: Jacques Berthier Uit: Adem in ons. Taizé liederenboek nr. 43 www.taize.fr, liederen leren. (vierstemmige versie)

https://www.youtube.com/watch?v=MNRLFstPWOM&list=PLH7sr2tAvp0Hyua-bUzakCmXB_Ok_Mhwn&index=8

Duiding

En daar staat de dochter van Jefta dan, maar ze schikt zich naar haar lot. Triest verhaal "punt"?

Of is haar inschikkelijkheid net de omkeer in het verhaal.

Verhalen als deze, waar bij het hoofdpersoonage de belofte doet om een schijnbaar "willekeurige" persoon te offeren in ruil voor een goede afloop van een strijd of een hinderlaag, vinden we terug in meerdere tradities.

Maar wat wou men beduiden met dit verhaal? Een tragisch verhaal om bij te huiveren en je gelukkig te achten dat je nooit zo'n belofte hebt gedaan. Een

verhaal om je gelukkig te achten dat iemand anders nog nooit jouw als "willekeurige" persoon heeft aangeduid. Een verhaal om je te identificeren en je versterkt te weten in je positie als slachtoffer van de omstandigheden die schijnbaar altijd tegen jou gericht zijn?

Pax Christi Nederland, leest het als volgt: Als je het wedervaren van Jefta, een van der richters of rechters leest, dan zie je een aanéenschakeling van gewelddadigheden, de fameuze spiraal van geweld.

Jefta overlegt met God en daardoor speelt hij zelf voor God. Hij lanceert een voorstel: "De eerste die uit de deur van mijn huis naar mij toekomt zal aan God behoren: Ik zal hem als brandoffer opdragen."

Hij ruilt geweld voor geweld. En zelfs al kon hij niet weten hoe dit zou aflopen. Het is tekenend voor iemand die in een conflictueuze situatie zit, hij kan niet zien hoe gevaarlijk zijn uitspraak is en wat de eventuele gevolgen van zijn belofte van geweld zou kunnen zijn.

De gevolgen zijn verschrikkelijk: én voor zichzelf én voor zijn dochter.

Zij, protesteert niet. Ze roept een halt aan de spiraal van het geweld al kost die haar eigen leven.

Zij, vraagt slechts een gunst, ze vraagt tijd om het leven, dat ze zal verliezen naar waarde te schatten door te rouwen, niet alleen maar samen met haar vriendinnen.

Er is de schade die we toebrengen aan anderen, maar er is ook de schade die we toebrengen aan de omstaanders, aan onze omgeving. Kinderen, echtgenotes voelen die geladen spanning ook. We zijn onszelf niet meer als de spiraal van geweld ons hoofd én ons hart heeft gegijzeld en zo doen we ook onze geliefden tekort of erger nog, kwaad. Dit doet me denken aan het liedje 'The Russians' van Sting: 'Believe me, when I say to you, I hope the Russians love their children too.' Er is niet alleen de 'rechstreekse' schade maar ook de haat en de vergeldingsdrang en het ongenoegen dat achterblijft bij de nabestaanden en de komende generaties, zowel bij de nakomelingen van de daders als bij die van de slachtoffers, een kloof van wrok wordt geschapen voor generaties.

Hoe moeilijk het is, ondervond ik de afgelopen week. Een leerling had zijn handboek niet bij, na een opmerking daarover, verstopte hij zich achter zijn laptop. Hij hing tegen de muur, vijf minuten nadat ik een opmerking had gemaakt, hing hij terug tegen de muur. Het blad dat hij na herhaaldelijke opmerkingen van mij, voor zich had genomen, gebruikte hij om tekeningetjes te maken, niet om te noteren.

Ikzelf was moe en hing inwendig tegen het plafond: "die zou een gepeperde nota krijgen in het leerlingenvolgsysteem en zijn titularissen zouden onmiddellijk op de hoogte worden gesteld.

De avond en de dag erna maalde het in mijn hoofd: "die zou ik een lesje leren, die zou ik wel klein krijgen."

Tijdens een of andere vergadering onder leerkrachten, ging het terloops over "nieuwe autoriteit" en tijdens het vrijmaken van wat ruimte op mijn bureau, kwam ik een boek over geweldloze communicatie tegen van Marshall Rosenberg en mijn colère zakte in als een mislukte souflé.

Ik besloot om die jongen positief te gemoed te treden. Ik vroeg of hij zijn boek bijhad. Hij vond het niet maar had wel de digitale versie geactiveerd. Tijdens de les gaf hij heel wat treffende antwoorden, waar ik hem expliciet voor bevestigde. Aan het einde van de les, stak ik nog eens mijn duim op naar hem: "het ging goed, hé". Ik was achteraf zooo giga blij, dat iets me op een andere weg had gezet dan die van de vergelding. Blij voor hem, maar ook heel blij voor mezelf.

Of het makkelijk was: ja én nee, hoe roep je jezelf een halt toe als je in zo'n spiraal dreigt te geraken, da's soms echt moeilijk, mensen om je heen, zij het in een vergadering, zij het in een boek, zijn daarbij gigantisch waardevol. Net zoals de vriendinnen van Jefta's dochter.

Tijd krijgen of liever tijd nemen om de zaken te overschouwen en afstand te nemen van je onmiddellijke gevoelens ook.

Ik sluit af met een gedicht uit het boek.

***Woorden zijn vensters
(of ze zijn muren)***

Je woorden klinken zo verwijtend,
ik voel me veroordeeld en afgewezen.
Voordat ik ga, wil graag weten:
zeg me, is dát wat je me zeggen wilt?

Voordat ik me ga verweren
voordat ik gekwetst spreek of uit angst,
voordat ik een muur van woorden opwerp,
zeg me, heb ik wel goed geluisterd?

Woorden zijn vensters, of ze zijn muren.
Ze bevrijden of veroordelen ons.
Moge het licht der liefde doorschijnen
al wat ik zeg, al wat ik hoor.

Er zijn dingen die ik zeggen wil,
die zo belangrijk voor mij zijn.
Als mijn woorden ontoereikend zijn,
help me, wil je, vrij te zijn?

Als het lijkt dat ik je afwijs,
alsof ik niet meer om je geef ...
Luister dan voorbij mijn woorden
naar de gevoelens die we delen.

Ruth Bebermeyer in *Geweldloze communicatie*,
Marshall B. Rosenberg

Geloofsbelijdenis

V: Wij geloven in het verhaal van God met de mensen.

A: Dat Hij ons tot leven riep,
Dat Hij ons bestemde tot elkaars geluk en tot vrede.

V: Wij geloven in een wereld zonder grenzen,
in mensen die samen op weg gaan.

A: Wij geloven in de open hand van mensen?
die elkaar groeten met handen vol vrede,
die in goed vertrouwen elkaar tot vrede willen zijn.

V: Wij geloven in de ogen van de mensen, wereldwijd,
/ die elkaar bevestigen en bemoedigen.

A: Wij geloven in de goedheid van de mensen,
die elkaar de ruimte geven
om vrije en gelukkige mensen te worden.

V: Wij geloven in de hand die deelt,
in het woord dat vrijspreekt,
in de liefde die in mensen is neergelegd,
opdat wij elkaars bondgenoten worden,
op weg naar morgen.

A: Wij geloven in God met ons, die mensen voorgaat,
en die met ons meegaat in één van ons, Jezus Christus.

V: Wij geloven dat Hij zal voltooien wat Hij in mensen begonnen is,
wij godsvolk wereldwijd en Hij God met ons.

A: Wij geloven in de toekomst die ons wordt toegezegd,
nieuwe hemel, nieuwe aarde, tranen gedroogd en de dood voorbij,
want zie: Hij maakt alles nieuw.

Voorbede: voorganger

Ons gebed is voor hen
die zich inspannen
voor recht en vrede
onder mensen,
voor de heling van gebroken gemeenschappen
en gespleten volken.

Keervers: Keer u om

Wij bidden :(vetgedrukt samen)

Litanie om Vrede

Waar mensen leven in oorlog –
kom bevrijden, God van vrede.
Waar mensen ruzie maken –
kom bevrijden, God van liefde.
Waar mensen leven in haat –

kom bevrijden, God van verzoening

Waar dood en geweld heersen -

kom bevrijden, God van leven.

Waar mensen elkaar het leven onmogelijk maken -

kom bevrijden, God van ontferming.

Waar mensen gebukt gaan onder schuld en schaamte -

kom bevrijden, God van vergeving

Waar duisternis en dood heersen -

kom bevrijden, God van licht.

◆ Martin Hoondert (geïnspireerd op bezoek aan Rwanda). In: Vieren 2015, nr. 4
Gebeden om verzoening, vergeving en kracht tot leven

Keervers: Keer u om

Lector:

Verlos ons

van dat dwingende geloof

in het recht van de sterkst

in dat ijdele idool

van de bewapening.

Zijn wij niet de erfgenamen

van het profetisch visioen,

waarin Gij alle volken

verzamelt in uw stad van vrede?

Keervers: Keer u om

Om de zachtmoedigheid van Christus

roepen wij om ontferming

over de weerlozen onder ons,

over wie alle geweld verdragen en weerstaan,

en afzien van wraak en wapens.

In: Christiane Berkvens-Stevelinck en Sytze de Vries, Vieren en brevieren.

Liturgische bouwstenen voor kleine geloofsgemeenschappen. Uitg. Meinema, 2000

Keervers: Keer u om

Offerandelied:

Wij bidden om vrede (melodie: away in a manger)

Tafelgebed : voorganger

In ieder huis staat een tafel,

een tafel met stoelen,

huiselijke kring van eten en drinken,

geven en nemen

en deelhebben aan elkanders lief en leed.

Ook hier staat een tafel,

gedekt met brood,
teken van mensen die elkaar zoeken
verder dan eigen huis en haard,
teken van mensen
die elkaar willen vinden en bemoedigen.
Eens stond er een tafel in de stad
waar Jezus zijn laatste uur beleefde:
de tafel van zijn laatste avondmaal.
Aan onze tafel gedenken wij vandaag
het leven, de keuzes, het engagement van Jezus van Nazaret
en hoe Hij mensen heeft vrijgemaakt.

Aan onze tafel herdenken wij
de slachtoffers van uitsluiting, mishandeling en armoede,
de slachtoffers van onveilige arbeidsomstandigheden
de slachtoffers van een vrijemarktsysteem eenzijdig gericht op winst
de slachtoffers van oorlogsgeweld wereldwijd.
We herdenken ook al onze dierbare overledenen,
familie, vrienden en parochianen.
Hun plaats aan onze tafel houden we altijd vrij, we vergeten geen van hen.
Als niemand wordt vergeten
niemand wordt uitgesloten,
kan het weer Pasen worden in ons midden.

Onze Vader

Gebed: vredeswens

Barmhartige God,
wij bidden op deze dag:
om sjalom:
mensen die elkaar geen geweld doen
om sjalom:
mensen die elkaar respecteren
om sjalom:
mensen die zich om elkaar bekommeren
om sjalom:
mensen die vrede hebben met zichzelf
om sjalom: mensen die vrede vinden bij U.
Amen. ♦ Berne Medi

Lied: Paz , paz, paz

https://www.youtube.com/watch?v=ZrK_N-iP1hU&t=10s

Communie:

We geloven in de kleine solidariteit
die we zelf kunnen opbrengen.
We geloven in de grote solidariteit

wereldwijd die wij kunnen afdwingen
met de kracht van mensen samen.
Zo blijven we werken aan een betere wereld
ons visioen van vrede, waar er levend brood is
en helder water en wijn voor iedereen.

Muziek: Ode an die Freude van Beethoven
<https://www.youtube.com/watch?v=-kcOpyM9cBg>

Bezinning: Mensen gevraagd... – Coen Poort
<https://www.youtube.com/watch?v=htJxPaRUW7Q>

Mensen gevraagd om de vrede te leren
waar geweld door de eeuwen model heeft gestaan.
Mensen gevraagd die de wegen markeren
waarop alles wat leven heeft verder kan gaan.

Mensen gevraagd om de noodklok te luiden
en om tegen de waanzin de straat op te gaan.
Mensen gevraagd om de tekens te duiden
die alleen nog moedwillig zijn mis te verstaan.

Mensen gevraagd om hun nek uit te steken
voor een andere tijd en een nieuwe moraal.
Mensen om ijzer met handen te breken
ook al lijkt het ondoenlijk en paradoxaal.

Mensen gevraagd die in naam van de vrede
voor behoud van de aarde en al wat daar leeft.
wapens het liefst tot een ploeg willen smeden
voor de oogst die aan allen weer overvloed geeft.

Mensen gevraagd
er worden mensen gevraagd.
Dringend mensen gevraagd
Mensen te midden van mensen gevraagd.

Slotgebed

Heer,
laat ons niet wonen in het verleden
noch ons zorgen maken voor de toekomst.
We kunnen niet ongedaan maken
wat is geschied;
we kunnen niet voorzien wat gaat komen.
Laat ons in plaats daarvan wonen in Uw vrede,
liefhebben en geliefd worden,
genezen en genezen worden.
We geven het verleden aan U
en rusten in Uw vergeving.

We geven de toekomst aan U
en rusten in Uw liefde,
laat Uw liefde door ons stromen
tot vervulling van Uw koninkrijk.
Amen. ♦

Jan Wolsheimer In: Eén druppel jou. Gebeden. uitg. Raad van
Kerken, 2014 Samenstelling gebeden door Anje de Hee

Zegen:

Droom de wereld open
zing tegen beter weten in.
Zing en droom van de mens
die je zijn mag in Zijn naam.
Gezegend je hand
die uitreikt naar de ander.
Gezegend je woorden
die de ander geluk wensen.
Gezegend je voeten
op weg naar de ander,
op weg naar recht en vrede. Amen.

Slotlied: Zal er ooit een dag van vrede zijn? (ZJ 125)

Mededelingen:

Vredeswandeling op 21 september

Refugee walk op zondag 25 september (verwijzing op de website en/of in mail??)

ALTERNATIEVE DUIDING VAN PAX CHRISTI NEDERLAND

De dochter van Jefta (Rechters 11, 29-40)

Generaties van Oorlog

Er zijn "generaties van vrede" maar ook "generaties van oorlog". Zoals kinderen die opgroeien in onveiligheid of kinderen van oorlogsslachtoffers, waar de last van oorlog en geweld soms wel tot in de tweede of derde generatie wordt doorgegeven. De pijn gaat onder de huid zitten, wordt doorgegeven in de bloedlijn

In de Bijbel lezen we over generaties van oorlog en hoe "de zonde zich wreekt tot in het derde en vierde geslacht". Bijvoorbeeld in het verhaal van Jefta. Jefta wordt buiten het huwelijk verwekt en daarom verstoten uit Gilead. Maar de mensen uit Gilead willen dat hij hun aanvoerder wordt in de strijd tegen de Ammonieten. Jefta stemt in. Na gefaalde diplomatieke onderhandeling gaat Jefta het gevecht aan met de Ammonieten. Maar niet voordat hij ook met God heeft onderhandeld met deze belofte: "Als U de Ammonieten aan mij uitlevert en ik behouden terugkeer, dan zal de eerste die me vanuit mijn huis tegemoetkomt voor U zijn; die zal ik als brandoffer aan U opdragen." Jefta wint het gevecht, maar wanneer hij thuiskomt, wordt hij door zijn dochter "met reidansen en trommelspel verwelkomd" (11,34). Jefta komt terecht in een geweldsspiraal; de gewonnen strijd wordt betaald met nog meer offers. Het geweld dat Jefta heeft gebruikt tegen de vijand, slaat als een boemerang op hem terug. Wie vecht, komt zelden ongeschonden uit de strijd. Dit is herkenbaar voor veteranen die fysiek en psychisch gewond kunnen raken of moreel beschadigd door wat ze hebben moeten doen, of wat ze hebben nagelaten. Geweld verandert de identiteit. Ook na dienstverlating, wanneer een militair het uniform "heeft afgescheurd" (vgl. 11,35). Door te spreken over generaties, realiseren we ons hoe ver de impact van geweld strekt en dat een oorlog nooit alleen door strijders wordt uitgevochten. De dochter van Jefta verbeeldt de onzichtbare slachtoffers. Wat er precies met het meisje gebeurt (daadwerkelijk als brandoffer gestorven of opgedragen aan God in een monastiek leven) weten we niet. Wat het verhaal wel vertelt, is dat vader zijn enig kind kwijt is, de bloedlijn van Jefta stopt. Geen generaties van vrede dus in huize Jefta ... ? Toch wel! Ik denk dat het verhaal ons leert dat de vredesboodschap niet wordt doorgegeven via DNA, maar door overtuiging. Want het lukt de naamloze en vruchteloze dochter wel degelijk iets door te geven: "Sindsdien is het in Israël de gewoonte dat de jonge meisjes elk jaar vier dagen rouwklagen om Jefta's dochter." Is dat niet ook wat wij in de Vredesweek doen? Het verhaal van Jefta gaat over het verschil tussen 'een generatie van oorlog' en 'een generatie van vrede'. Jefta, verstoten en slachtoffer van geweld, blijft gevangen in de strijd. Hij vertegenwoordigt de generatie van oorlog waarbij mensen marchanderen met God om een strijd te winnen, medelijden hebben met zichzelf en altijd de schuld bij de ander leggen (vgl. 11,35). Laten we daarom op zoek gaan naar de dochters en zonen van Jefta en hen een naam en een stem geven: zij zijn de generatie van vrede. Een generatie van kinderen die niet voorgaan met geweervuur maar met trommelgeroffel

(11,34) en die bereid zijn zichzelf op het spel te zetten voor een groter belang (11,36). Juist kinderen laten ons zien wat oorlog betekent. Hierboven ziet u een paar foto's van kinderen. Deze kinderen vertellen het verhaal van de dochter van Jefta. Ze houden ons een spiegel voor wanneer we zijn als Jefta: onnadenkend en gericht op eigenbelang. Maar vooral zijn 'de kinderen van Jefta' het begin van een nieuwe generatie: een generatie van vrede! ◆